

Az arany színű hal

A szél meleg volt, a folyó lassan folydogált, a szegény ember pedig korgó hassal próbált halat fogni. Horgászkalapját már megviselte az idő vasfoga, ruháival egyetemben. Bőre lebarnult a napon való munkától, kezei kérgesek voltak, arca viszont szelíd és kedves. Mogyoróbarna szemeivel meredt a távolba, a sapka alól kilógó sötétbarna haját fújta a meleg szellő. Lábai már kezdtek zsibbadni, mellkasában a rémület gyülemllett. „Ha nem fogok semmit ma se, az asszony bizony megver” töprengett hasát masszírozva. Próbálkozott, próbálkozott, de a halak csak nem jöttek. A nap is kezdett eltűnni, vöröses színnel beborítva a horizontot, próbálta siettetni a férfit. Éppen elbóbiskolt volna, mikor is a zsinór megfeszült. Úgy összereszt, hogy még a sapkája is leesett, majd minden erejével húzta. Olyan erős volt, mint a bivaly. Jó sokáig húzták-vonták egymást, majd a szerencse a szegény ember oldalára állt, és egy rántással kiszedte a vízből, a naplementében pedig megcsillámlott arany pikkeje. De nem csupán különös színű pikkelye volt, hanem jóval nagyobb is volt, mint azok a halak, amelyeket eddig valaha is fogott a folyóból, volt vagy fél méter. Kellett erő ahhoz, hogy a kezében tartsa. Döbbenet nézte, méregette; nem tudta hova rakni a különös jószágot. Ekkor jelent meg jó öreg szomszédja, Pisla. Ráncos cigány ember volt már. Koromfekete, egyenes haja volt, szeme is olyan fekete mint a tenger mélye, de szíve nagy volt, segített, amikor csak tudott. Persze egy kis jó bor fejében.

- Há' Gyurikám! Mit keres maga itt kint? Mindjá' sötétedik, az asszony meg aggódik! – kiáltott neki erős hangján, noha csak 3–4 méter lehetett közöttük. Mikor odaért a cigány, meglátta a férfi kezében tartott aranyhalat. Nem mondom, jól kikerekedett a szeme. – Uram teremtem, micsoda fogás! – rikkantott.

- Hát ismeri ezt a fajtát, Pisla?

- Hogy a csudába ne ismerném, Gyurikám! Ez a híres aranyhal, amely három kívánságot valóra vált! Az Istenek bőkezűek voltam ma magával – vetett keresztet, a szegény ember pedig döbbenet nézett a kezében tartott állatra.

- És mégis hogyan teljesíti? Érti, ha elmondom? – méregette kételkedve a halat, amely bambán nézett rá, és csak pampogott.

- Há' a részleteket mán nem tudom – vakargatta a fejét tanácstalanul. – Egyenlőre menjünk haza, addig rakja vízbe a halat, mer' ha megdöglik, annyi a kívánságoknak is! – mutatott a vödörre a cigány. A szegény ember úgy is tett. Megtöltötte gyorsan vízzel a vödröt, belerakta az állatot, és siettek haza. Noha gyors léptekkel mentek, így is rájuk sötétedett az út vége felé. A sötétségben botladozva megérkezett mindkét férfi a falu határához.

- Majd akkor holnap még találkozunk, megvitatjuk a dolgot – paskolta meg Gyuri vállát és szétváltak, ki-ki a saját háza felé indulva. A házban felesége egyből odafutott az ajtóhoz, amint belépett a férje, majd jól le is szidta, amiért ilyen aggodalmat okozott a családnak. Mindhárom gyermek nagy szemekkel nézett apjára a konyhaasztalnál ülve. Korgó hasuk hangosabb volt, mint a dörgő égbolt vihar előtt. Felesége alacsony, vékony nő volt, hangja viszont annál harsányabb. Szőke haját szoros kontyban hordta, viseltes köténye mindig rajta volt. Szemei kéken csillogtak azon kivételes alkalmakkor, mikor nem volt dühös valakire vagy valamire. Három gyermekük ugyanúgy néztek ki. Ugyan az a sötétbarna haj és kék szem anyjuk arcával; csupán magasságban különböztek. A két legidősebb fiú 14 és 12 volt, legkisebb gyermekük, a kis Anna pedig 10.

- És volt legalább valami kapás? – leskelődött a nő a férje kezében tartott vödörre.

- Hát fogtam valami igen különös dolgot – tette a vödröt az asztalra, hogy mindenki megcsodálhassa az aranyhalat. Noha nagy természetével nem igazán tudott úszkálni a kicsi vödörben, nem tűnt úgy, hogy különösebben zavarná. Az alján pihent, néha-néha kicsit

megmozdította farokúszóját. Arany színű pikkelye a gyertyaláng mellett nem volt olyan feltűnő, de még így is gyönyörűen csillogott. Gyuri el is hadarta, mit mondott neki a szomszéd Pisla, majd a hírtől teljesen izgatott lett az egész család. Mindenki egyszerre kezdett beszélni, sorra mondták a kívánságaikat, nem lehetett hallani egyiket a másiktól, mikor is megkérdezte hirtelen a felesége: „És hogyan teljesíti?” Ekkor elhallgattak a gyerekek is.

- Hát Erzsikém, ez egy nagyon jó kérdés. Ezt fogjuk kideríteni Pislával holnap! – mondta magabiztosan, de ha őszinte akart lenni magához, fogalma se volt, hogyan derítik ki. A családot legalább sikerült ezzel elcsitítania és nyugodtan megkezdhatték a vacsorát. A megmaradt száraz kenyeret lerakta az asztalra az asszony, egy kis gulyáslevessel, amelyet már egy hete ettek. Miután az étkezéssel végeztek, egy nagyobb tárolóba rakták a fél méteres halat, ahol már úszni is képes volt, majd mindenki készülődött nyugovóra térni.

Másnap reggel Pisla kopogott az ajtón izgatottan. A szegény ember gyorsan kinyitotta és vele szemben állt a csillogó szemmel néző szomszédja, aki majd kiugrott a bőréből.

- Gyurikám! Hát induljunk! – toporgott a cigány.

- De merre menjünk? Nincs semmi nyom – tárta szét tanácstalanul a karját.

- Oh, dehogyis nincs! – tartotta fel a mutatóujját. – Egyszer itt járt a szomszéd városból egy igen fess fiatalember, egy lovag volt. Az ottani földesurat kísérte ide valami ügyben. Emlékszem, még ő mondta nekem ezt a történetet! – A szegény ember igen megörült ennek a hírnek és máris felszerelkezett egy kis pénzzel, élelemmel és itallal, majd útnak indultak. Egy jó 2–3 óra sétálás után meg is látták a várost, annak a túlsó felén pedig a földesúr rezidenciáját. Ahogy megpillantották, egyből arra vették az irányt, majd mikor megérkeztek, a kapuban bizonytalankodva megálltak. Az egyik szolgálólány épp megérkezett a piacról, így nála érdeklődtek a lovag felől.

- Biztos a méltóságos úr unokaöccsére gondolnak – tűnődött a szolgáló lány. – Ő éppen a városban van, elment iszogatni. Biztos vagyok benne, hogy megint abba a kocsmába ment, ami a pékkel szemben van, a templomhoz közel. Ha kicsit körbe kérdeznek, egyből odatalálnak – igazította útba őket, majd a két férfi hálásan megköszönve el is szaladt az említett kocsmához. Valóban gyorsan megtalálták, a város legforgalmasabb kocsma volt az. Mikor bementek, egy hatalmas társaságot láttak meg, közepén egy jól öltözött úriemberrel. A cigány egyből felismerte, majd odamentek hozzá. A társaság feléjük fordult, de nem sokáig vettek tudomást róluk, hisz nagy munkában voltak; úgy vedeltek, mintha fizetnének érte. A fiatalember felállt és kiment, hogy nyugodtabb helyen tudjanak beszélni. Mosolygott rájuk fekete szemeivel. Barna haja igen rövidre volt nyírva.

- Nem tudom emlékszik-e még rám, de a szomszéd faluban ismerkedtünk meg. Mindenféle történeteket meséltünk egymásnak. Volt az talán 2 éve is – rázta a kezét hevesen a cigány.

- Hát persze, hogy emlékszem! Igen érdekes mondákat mesélt nekem – lelkesedett a lovag is, majd Gyuri felé fordult. – Önt viszont még nem ismerem. Örvendek a találkozásnak, László vagyok – mosolygott rá, és kezét ráztak. A cigány egyből le is támadta azzal, ami miatt jöttek.

- Volt a kívánságokat teljesítő aranyhalas története is, remélem, tudja, melyikre gondolok – majd mikor a lovag megerősítés képpen bólintott, Pisla folytatta. – Éppenséggel találtunk a minap egyet a folyóban. Egy fél méter minimum vót, a pikkelyei pedig igen gyönyörűek – magyarázta, a lovag pedig döbbenet hallgatta. – Azért is kerestük fel, mert nem tudtuk pontosan, hogy is teljesíti azt a három kívánságot.

- Tyűha, nem gondoltam volna, hogy valóban létezik – füttyentett. – Édesapámtól hallottam még ezt a történetet. Vetnék egy pillantást arra a halra, ha nem gond. Addig is

megkérdezem apámat a pontos menetről – esett gondolkodóba. – Cserébe viszont nekem is lehet egy kívánságom.

- Hát persze, ez csak természetes – bólogatott a szegény ember. – Pisla is kap egyet, Ön is, meg én is. Elég az a három kívánság hármunknak.

- A betyár mindenit! Én is kapok? – döbönt meg a cigány.

- Még szép, mindig segítesz nekem, most is csak azért vagyok itt, mert ismerted a történetet róla! – veregette meg a vállát a cigánynak. Az elérzékenyülten nézte Gyurit és a kezeit csókolgatta hálából.

- Na, akkor én visszatérek a társaságomhoz, majd holnap elmegyek a faluba magukhoz – köszönt el a lovag. Gyuri és a cigány is elköszöntek, majd visszatértek otthonukba. Mindketten beestek az ágyba, a sok sétától fáradtan és izgatottan várták a holnapot.

A holnap gyorsan el is jött, a lovag pedig megérkezett a faluba gyönyörű fehér paripáján. Leszállva a lóról üdvözölte a két férfit, kezet rázott velük, majd elmentek az aranyhalhoz. A tároló felett elképedve nézte a lovag a különös állatot, majd megbizonyosodott arról, hogy ez valóban a mondabeli hal. Az arany pikkelyekben való gyönyörködését Gyuri felesége zavarta meg.

- Na, de György! – rikácsolt. – Hogy lehetsz ilyen udvariatlan – csapta hátba a férjét, az pedig egy nagyot nyekkent. – Meg se kínálsz semmivel a vendéget? – förmedt rá, majd a lovaghoz fordulva arcvonásait rendezte, és hangja mézes- mázossá vált. – Az utazásban biztos megéhezett, nem kér egy kis ebédet? – mosolygott rá.

- Mintha kellene neki az egyhetes szörnyű gulyáslevesed – morgott mellette Gyuri, de az asszony villámló tekintete egyből belé fagyasztotta a mondandóját. Behúzott nyakkal besietett a lakásba, hogy egy pohár vizet adjon a lovagnak.

- Igazán kedves Öntől, de attól tartok, vissza kell utasítsam a meghívását. Csak villámlátogatóba jöttem és nemrég ettem. – Majd leültek az asztalhoz, hogy ott megbeszélhessék, mit is derített ki a fiatalember.

- Én addig a gyerekekkel leszek – mondta elmenőben a feleség. Hat szem közt maradva a lovag belekortyolt vizébe, majd egy kis csönd után belekezdett.

- Azt mondta édesapám, hogy a hold fényében kell hármasszirmot és kankalint szedni, majd azzal körbe rakni az aranyhalat éjjélkor – ismertette velük a titkot.

- Az anyját, mintha valami boszorkányságot csinálnánk – fütttyentett elismerően a cigány.

- De várj csak, a kankalin a falu innenső, a hármasszirom meg a túlsó végén nyílik – gondolkodott a szegény ember.

- Akkor ti ketten menjete a kankalinért. Én elmegyek a másikért – ajánlotta fel a lovag. A két férfi beleegyezően bólintott, majd az este leszálltáig beszélgettek.

Mikor az asszony a gyerekekkel együtt nyugovóra tért, és a hold is előbújt már az égen, mindenki elindult a varáznövényért. A lovag viszont mikor látótávolságon kívülre ért, várt és pár perc múlva visszasietett az aranyhalhoz. Gyuriék sehol sem voltak már, a hal pedig békésen úszkált a vízben. Mikor László fölé hajolt, rápillantott az állat, szemei értelmesen csillogtak a hold fényében.

Gyuri és Pisla miután megszédtek magukat kankalinnal, visszaindultak a házhoz.

- Olyan érzésem van, mintha valami rosszat csinálnék – rázta ki a csípős esti szél Pislát.

- Ne aggódj Pisla, ez az istenek ajándéka. Végre talán vehetek valami szépet a gyerekeknek is, főleg Annának. Mindig irigykedve nézi a gazdagabb lányok ruháit – mélázott el Gyuri. Mikor a házhoz értek, egyből az aranyhal felé vették az irányt. Mikor a ház sarkánál befordultak, meglátták a lovagot, aki meglepően hamar visszaért. Az aranyhal fölé hajolt és elégedetten vigyorgott. A két férfi közelebb ment.

- Na, gyors voltál! Mit csinálsz? – kérdezte Pisla boldogan Lászlót. A lovag ledermedt, amikor meghallotta a cigány hangját. Ekkor a hal már élettelenül lebegett a víz tetején.

Miután elmondta neki az utolsó kívánságot is, az élet kihunyt belőle. A lovag megfordult; Gyuri és Pislá szemében a zavarodottság látszódott. László nem szólt egy szót se, csupán odasétált a lovához, kikötötte, majd felpattant rá.

- Mit csináltál...? – kérdezte most Gyuri fojtott hangon.

- Csupán beteljesítettem a vágyaimat – pillantott rájuk ridegen, majd elvágatott a fehér paripáján. György és Pislá csöndben álltak egymás mellett, csupán gondolataik cikáztak.

- Hm... Gyurikám. Most átvágtak minket, mi? – kérdezte semleges hangon Pislá.

- Hát, Pislám. Bizony átvágtak minket – válaszolt Gyuri. A cigány cifra káromkodások közepette levágta a földre kalapját, majd a szegény ember nyakába karolt és elindultak az úton.

- Gyurikám. Ma végig isszuk az estét, és flörtölünk a csapos lányával.

- Rozival? – kérdezte.

- Bizony, Rozival.

- Rendben... – motyogta Gyula.

Ahogy sétáltak, az út szélén egy hajléktalan üldögélt, szakadt ruhában. A hasa megkordult, mikor Gyuriék elmentek mellette. A két férfi rápillantott és Gyuri elkezdett a zsebében turkálni. Meg is találta, amit keresett. Két pengőt hajított elé, a hajléktalan pedig reszelős hangon megköszönte.

- Jó ötlet odaadni? Mivel nem jött össze az aranyhal, nem lettél gazdag. Az asszony mérges lesz.

- Nem gond, csupán egy pohárral kevesebbet iszok ma este – rázta meg a fejét, és békés mosoly telepedett az arcára. Felnézett az égre, ahol több ezer csillag szikrázott. Az éjszakai égbolt semmit se változott. A kijárt földes út is olyan volt, mint mindig. A fák halkan susogtak, az esti szél pedig kipirosította az arcukat. Az életük ugyanolyan volt, mint eddig, a szegény ember pedig továbbra is szegény ember maradt.